

04.06.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**04 Haziran 2024
Salı**

04.06.24

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

04 Haziran 2024 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİK

— Tıbbi Laboratuvarlar Yönetmeliği

KURUL KARARI

— Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun 22/05/2024 Tarihli ve 75935942-050.01.04-[01/24314] Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 7/12/2023 Tarihli ve E: 2018/117, K: 2023/212 Sayılı Kararı

Çiğ sütte yüzde 44'lük fiyat farkı

TÜSEDAD Mayıs ayı soğutulmuş çiğ süt üretim maliyetini litre başına 17,71 TL olarak açıklarken, tavsiye fiyatının 21,25 TL olması gerektiğini duyurdu. USK'nın hesabına göre ise çiğ süt üretim maliyeti 12,30 TL ve tavsiye edilen satış fiyatı 14,65 TL. Arada yüzde 44'lük bir fark var.

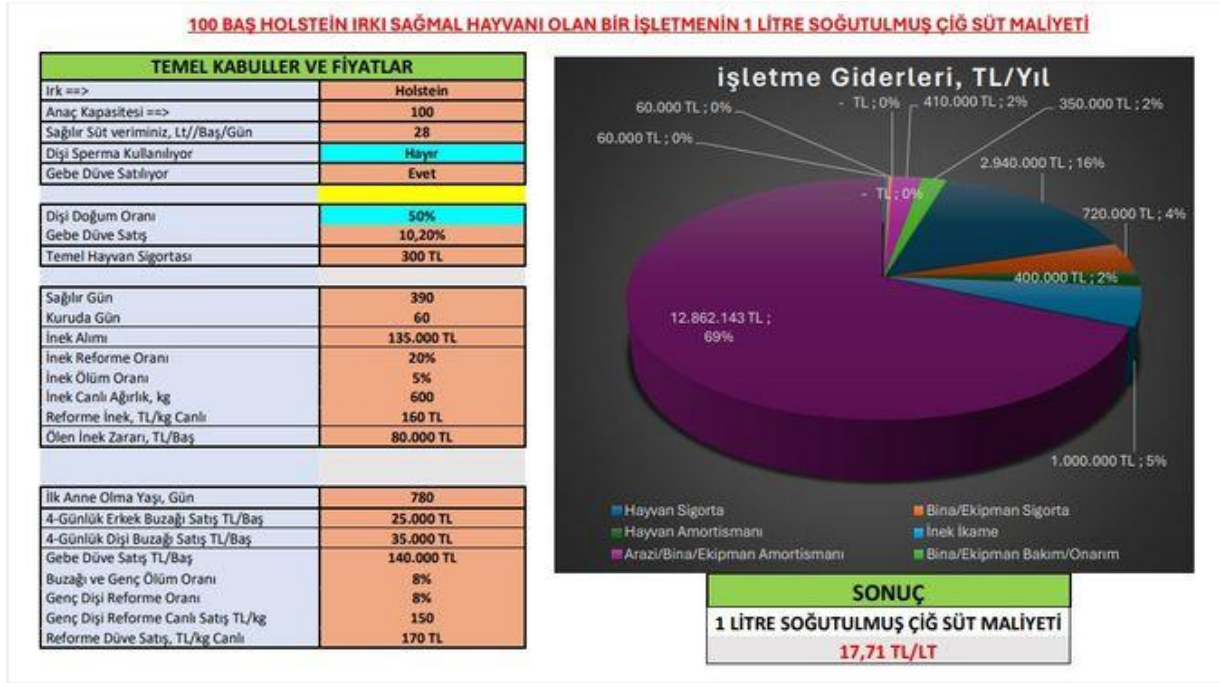
İRFAN DONAT

Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEDAD) Mayıs ayı soğutulmuş çiğ süt üretim maliyetini litre başına 17,71 TL olarak açıkladı.

Güncel yem ve diğer tüm giderlerin ayrıca gelirlerin de dikkate alındığı hesaplama metoduna ilişkin açıklama yapan TÜSEDAD, "Derneğimiz maliyet komisyonu; 100 baş sağmal kapasitesine sahip bir işletmeyi baz alıp, günde ortalama 28 litre süt veren sağmallardan oluşan, işletmede doğan erkek buzağları 4 günlükken satan ve yılda %20 reforme ineği sürüden çıkartıp bunların yerine de her yıl doğan tüm dişileri besleyerek yetiştirdiği gebe düvelerinin de yıllık sürü yenileme ihtiyacı olan %20'sini sürüye ekleyip yine işletmede yetişmiş ihtiyaç fazlası geri kalan %10 gebe düvelerini de piyasada satan ve sağmal kapasitesini böylelikle 100 başta sabit tutan bir işletme için maliyet hesaplamaktadır. Buna göre; güncel yem ve diğer tüm giderlerin ayrıca gelirlerin de dikkate alındığı hesaplama metodumuza göre Mayıs ayı 1 litre

04.06.24

soğutulmuş çiğ süt üretim maliyeti 17,71 TL olarak hesaplanmıştır. Kırsalda üretim yapan çiftçilerimizin kârlı bir üretim döngüsü içinde olması, ülkenin geleceği için vazgeçilemez bir öneme sahiptir. Sürdürülebilir gıda tedariki, kırsaldan kente göçün durması ve kırsalda işgücü bulunabilirliği diğer sanayiler için dünyada rekabetçi olunması bakımından stratejik bir konudur" ifadelerine yer verdi.

Sektörü dengede tutacak ve hem et hem de çiğ süt üretim arzının devamlılığını sağlayacak olan 1 litre soğutulmuş çiğ süt tavsiye fiyatını her ay hesaplanan maliyet üzerine konacak ortalama %20 kâr ile 21,25 TL/litre olarak açıklayan TÜSEDAD, maliyet hesaplamalarının detaylarını da paylaştı.

Ulusal Süt Konseyi'nin (USK) hesabına göre ise çiğ süt üretim maliyeti litre başına 12,30 TL olarak hesaplanırken, tavsiye edilen satış fiyatı da 1 Mayıs'tan bu yana 14,65 TL olarak açıklandı.

TÜSEDAD ve USK'nın çiğ süt üretim maliyeti ve tavsiye satış fiyatları arasında yüzde 44'ü bulan fark sektörde kafaları karıştırıyor.

Vergi reformunda son aşamaya geldik

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "Maliye politikası ayağı güçlenecek. Gelecek sene, bütçe açığı çok net şekilde yüzde 3'ün altına inecek" dedi.

Bakan Şimşek, "Özellikle vergide adalet ve etkinliği sağlayacak bir reform için çalışmamızda son aşamaya geldik. Vergide istisna ve muafiyetlere bakıyoruz, bu konuda da önemli bir çalışmamız var" açıklamasını yaptı.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek NTV'nin canlı yayınına katılarak gündeme ilişkin açıklamalarda bulundu. Enflasyonun kalıcı ve hızlı bir düşüşün eşiğinde olduğunu bildiren Şimşek, para politikasını enflasyonu çöplenecek şekilde inşa ettiklerini aktardı. Şimşek, şimdi maliye politikasında ilave tedbirler alacaklarını belirterek, "Ama bununla yetinmeyeceğiz. Özellikle vergide adalet ve etkinliği sağlayacak bir reforma ilişkin çalışmalarımızda neredeyse son aşamalara geldik. Şimdi dolayısıyla maliye politikası ayağı güçlenecek. Ama özellikle gelecek sene, bütçe açığı çok net şekilde yüzde 3'ün altına inecek. Geçen sene tedbir almasaydık bütçe açığı yüzde 10 olacaktı. Bu sene hedef açığı yüzde 5'in altına düşürmek. Yani enflasyon açısından nötr veya destekleyici hale getirmek" diye konuştu.

Şimşek, büyümenin daha dengeli bir kompozisyona evrildiğini bildirerek, "Bu senenin ilk çeyreği itibarıyla net ihracatın büyümeye katkısı eksi 6,3'ten artı 1,6'ya döndü. İç talep hala güçlü ama önümüzdeki çeyreklerde daha ılımlı hale gelecek" diye konuştu.

Cari açığın da giderek daraldığını aktaran Şimşek, "Geçen sene mayısta revize cari açık rakamı yaklaşık 57 milyar doların üzerindedir. Bu sene mayıs ayı itibarıyla büyük ihtimalle cari açık 25 milyar dolar civarlarına inmiş olacak. Cari açığın

GSYH'ye oranı yüzde 2,5'in altına inmiş olacak. Türkiye'nin dış kaynak ihtiyacı azalıyor, rezerv birikimine imkan sağlıyor" ifadelerini kullandı.

Şimşek, TCMB rezervlerinin geçen yıl mayıs sonuna göre 44 milyar dolar yukarıda olduğunu belirterek, sözlerini şöyle sürdürdü: "Cuma günü itibarıyla swap hariç net rezervler 2020'nin başından bu yana ilk kez artıya geçti. Çünkü son 2 ayda Merkez Bankasına 65 milyar dolarlık kaynak akışı oldu. Eksi rezerv bir gündem maddesi olmaktan çıkmıştır. Kısa vadeli kaynaklar her an yön değiştirebilir, biz sırtımızı oraya dayamıyoruz. Bir taraftan cari açık azalıyor bir taraftan da Türk lirası varlıklara muazzam ilgi var."

Kur korumalı mevduatın (KKM) 70 milyar doların altına indiğine işaret eden Şimşek, "Türkiye'nin risk primi geçen sene mayısta 700 baz puanın üzerine çıkmıştı. Şu anda 260 baz puan civarı. Türkiye'nin risk primindeki iyileşme yaklaşık 400 baz puan. Gelişmekte olan ülkelerin risk primindeki düşüş aynı dönemde 50 baz puanın altında. Türkiye'nin risk primi hala yüksek. Çünkü, biz programın daha başındayız. Programı sabırla ve kararlılıkla 2,5 yıl uygulayacağız" değerlendirmesinde bulundu.

Bakan Şimşek, kira artışında yüzde 25 sınırının bu ay sonu itibarıyla kaldırılıp kaldırılmayacağına ilişkin olarak, düzenlemenin uzatılmasına ilişkin bir çalışmaları olmadığını söyledi.

Mehmet Şimşek'in açıklamalarından satır başları

* Kamu ihale reformu yapacağız. İstisnaları önemli ölçüde azaltacak adımlar atacağız.

* Türkiye'deki kurumlar vergisi mükelleflerinin önemli bir kısmı uzun yıllardır zarar beyan ediyorlar. 20 yıl boyunca zarar eden bir şirketi açık tutar mısınız? İstisna ve muafiyetlere bakıyoruz. Bütün bu konuları içeren önemli bir çalışmamız var.

* Mayıs ayı enflasyonunu, Mayıs 2023 ile Mayıs 2024 arasındaki fiyatlar genel seviyesindeki artışı yansıtıyor. Geçmiş o. Program açısından anlamlı değil. Program geleceğe bakıyor.

* Küresel, çok taraflı, uzun vadeli ve makul maliyetlerle kaynak veren üye olduğumuz bankalar, Türkiye'ye yönelik şu anda taahhüt veya taahhüde dönüşecek pozisyonlarını dikkate alırsanız, 60 milyar doların üzerinde bir kaynağı önümüzdeki 3 yıl içerisinde Türkiye'ye kanallandıracaklar. Dolayısıyla tekrar edeyim, biz sırtımızı sıcak paraya dayamıyoruz.

* Bu ay sonunda Singapur'da bir toplantı yapılacak, toplantının gündem maddelerinden birisi de Türkiye'nin gri listeden çıkıp çıkmayacağı. Toplantıya gitmeyi planlıyoruz. İlk gelen sinyaller de buradan giden heyetin olumlu rapor yazdığı yönünde, herhangi bir siyasi mülahaza olmazsa Türkiye, bu yıl gri listeden çıkmış olacak.

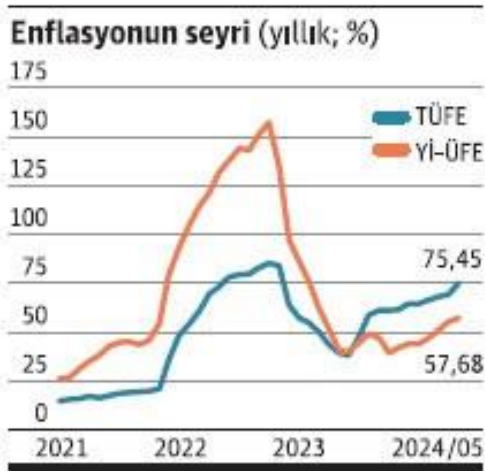
Yeni dönemde düşüşün hızını sıkılaştırma belirleyecek

TÜİK, tüketici fiyatlarının mayıs ayında yüzde 3,38 oranında arttığını açıkladı. Böylece yıllık enflasyonda 18 ayın ardından yüzde 75,45’le yeni zirve görüldü.

Şebnem TURHAN

Enflasyonda beklenen zirve mayıs verisiyle yüzde 75,45 olarak gerçekleşti ve artık bu ayla birlikte düşüş başlayacak. Yılsonuna kadar 35 puanı aşan gerileme beklenen enflasyonda düşüş hızı para ve maliye politikalarındaki sıkılıkla belirlenecek.

Tüketici enflasyonu mayısta aylık yüzde 3,37 ile beklentilerin hafif üzerine çıktı yıllık enflasyon ise yüzde 75,45 ile zirvesini gördü. Kasım 2022’den bu yana en yüksek seviyeyi gören yıllık tüketici enflasyonunda baz etkisinin de desteğiyle düşüş

eğiliminin haziranla birlikte başlaması bekleniyor. Merkez Bankası yılsonu için yüzde 38 seviyesinde enflasyon tahminine sahipken piyasanın öngörüsü ise yüzde 42-44 seviyelerinde bulunuyor. Merkez Bankası'nın yüzde 38 tahmini için bundan sonraki aylarda aylık enflasyonun yüzde 1,7'yi geçmemesi gerekiyor. Nihai hedef ise 2026 sonunda tüketici enflasyonunun tek haneye gerilemesi. Ekonomistler düşüş trendinin başlayacağına hemfikir ancak hem sıkı para politikasının hem de maliye politikasının devam etmesi gerektiğini iç talebin ise istenilen seviyede sıkı olmadığını vurguladı.

Taze meyve ve sebze de gerileme

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre mayısta yüzde 3,37 ile yüzde 3 seviyelerindeki beklentilerin üzerinde gelen tüketici enflasyonunun neredeyse 1 puanı geçen yıl seçim ayında etkisi sıfırlanan doğalgaz fiyatlarındaki değişimden geldi. Taze sebze ve meyvenin aylık yüzde 3,17 gerilemesine rağmen işlenmiş gıdalarda ve özellikle ekmek ile tahıllarda yüzde 3-4 seviyelerindeki aylık fiyat artışları gıda grubunda yüzde 1,69 aylık enflasyona neden oldu. Gıda ve içecek grubu manşet enflasyonu 0.43 puan arttırdı. Sigara zamları alkollü içecek ve tütün grubunda yüzde 4,74 aylık enflasyona neden oldu bunun manşet tüketici enflasyonuna etkisi 0.17 puan olarak hesaplandı. Konut grubu doğalgaz fiyatlarındaki değişimin etkisiyle yüzde 7,08'lik aylık fiyat değişimiyle manşet enflasyonu 0.99 puan arttırdı. Yeni sezonun zamları giyim ve ayakkabı grubunda yüzde 9,6 enflasyon ve 0.59 puan etki yarattı.

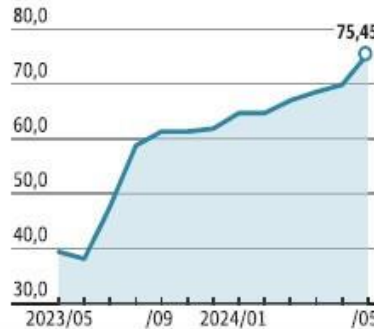
Kirada yıllık enflasyon yüzde 125,14

Mayısta mal enflasyonu aylık yüzde 3,08 artarak son 3 ayın en hızlı artışını kaydetti, yıllık yüzde 67,58 seviyesine çıktı. Ancak hizmet enflasyonunda yüzde 4,03'lük artışla yılın en düşük seviyesinde gerçekleşti ve mayısta yıllık yüzde 95,93 seviyesine ulaşıldı. Özellikle aylık yüzde 5,46 artan kira fiyatları yıllık yüzde 125,14 ile yüksek seviyesini korumaya devam ederken lokanta ve otellerde yüzde 5,52'lik aylık enflasyonun manşet tüketici enflasyonuna 0.49 puanlık etkisi yaşandı. Ulaştırma grubunda aylık yüzde 1,16 fiyat değişimi manşet enflasyonu 0.19 puan etkilerken ulaştırma hizmetlerinde yüzde 0,11 fiyat düşüşü yaşandı.

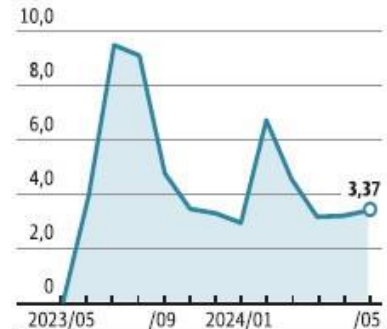
Mayıs ayının zam şampiyonları (%)

Kakao	15,51
Erkek giyim	12,03
Kadın giyim	9,39
Şarküteri ürünleri	9,27
Kahve	8,82
Okul öncesi eğitim	8,03
Oteller, pansiyonlar	7,26
Taze meyveler	6,98
Ekmek	5,43
Sigara	4,87

Yıllık tüketici enflasyonu (TÜFE, %)

Aylık tüketici enflasyonu (TÜFE, %)

C çekirdek enflasyonu mayısta aylık yüzde 3,76 artış gösterirken yıllık enflasyon ise beklenene paralel yönde yüzde 75,8'den yüzde 74,9'a geriledi. Ayrıca mayıs ayında yurtiçi üretici fiyat endeksi aylık bazda aylık yüzde 1,96 arttı ve Yİ-ÜFE'deki yıllık artışın yüzde 55,7'den yüzde 57,7'ye yükseldi.

'Enflasyonda en kötüsü geride kaldı'

Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek, sosyal medya hesabından mayıs ayı enflasyon verilerine ilişkin paylaşım yaptı. Geçmiş 12 ayın birikimli etkilerini içeren yıllık enflasyonda en yüksek seviyenin bu ay görüldüğüne işaret eden Şimşek, "En kötüsü geride kaldı" değerlendirmesinde bulundu. Şimşek, enflasyonla mücadelede geçiş döneminin böylece tamamlandığına, dezenflasyon sürecine girildiğine dikkati çekerek, şunları kaydetti: "Enflasyonda kalıcı düşüş haziranda başlayacak. Yıllık enflasyon yüksek ihtimalle üçüncü çeyrek sonunda yüzde 50'nin altına gerileyecek. Dezenflasyon öngören piyasa yıllık enflasyonu 12 ay sonra yüzde 33,2, 24 ay sonra yüzde 21,3 bekliyor. Önümüzdeki dönemde beklentiler hedeflerimize daha da yakınsayacak. Mali disiplini güçlendirerek dezenflasyon sürecine verdiğimiz destek artarak devam edecek. Fiyat istikrarına ulaşmak sabır ve zaman gerektiriyor, hedefimize ulaşmakta kararlıyız."

Ana harcama grupları aylık enflasyonu nasıl etkiledi

	Aylık artış (%)	Etkisi (puan)
Gıda ve alkolsüz içecekler	1,69	0,43
Alkollü içecekler ve tütün	4,74	0,17
Giyim ve ayakkabı	9,60	0,59
Konut	7,08	0,99
Ev eşyası	1,87	0,15
Sağlık	1,81	0,07
Ulaştırma	1,16	0,19
Haberleşme	1,01	0,03
Eğlence ve kültür	1,75	0,06
Eğitim	5,63	0,12
Lokanta ve oteller	5,52	0,49
Çeşitli mal ve hiz.	1,62	0,07

EKONOMİSTLER ENFLASYON VERİSİNİ NASIL YORUMLADI

İÇ TALEBİ KESMEYE YÖNELİK TEDBİR GELEBİLİR

Şekerbank Baş Ekonomisti Dr. Gülay Elif Yıldırım: Bugüne kadar enflasyonla savaşmaya yönelik çok olumlu adımlar atıldı ama önce zirveyi görelim ondan sonra

atılan adımların etkileri daha net görülecek yaklaşımı vardı. Diğer bir anlatımla şu ana kadar ki dönem bir geçiş dönemi olarak adlandırılıyordu. Bu saatten sonra yapılacaklar ve enflasyon seviyesi hem iç hem de dış yatırımcının gündeminde olacak. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in verinin hemen ardından açıklama yapıp geçiş dönemi tamamlandı, bundan sonra dezenflasyon süreci başlıyor ve bu süreçte mali disipline dikkat çekmesini çok kıymetli buluyoruz. Enflasyonu düşürmek için maliye ve para politikası tüm enstrümanlarıyla tam güçle kullanılıyor ve kullanılmaya da ısrarlı şekilde devam edilecek diye inanıyoruz. Enflasyon düşmeden sürdürülebilir bir başarı elde edilemeyeceğinin ekonomi yönetimi çok farkında. Politika faizi son noktaya gelmiş görünüyor ama Merkez Bankası makroihtiyatı tedbirler ve düzenlemelerle sıkılaşılmaya devam edecek. Halen Merkez Bankası'nın istediği sıkılıkta bir iç talep yok. Ancak Merkez Bankası çok farkında günü gününe takip edip hemen gerekli önlemi alıyor. Zaten PPK metinlerinde de gerekli görüldüğü takdirde adım atılacağı yer alıyor. Ama bundan sonra teknik ayarlamalar ve düzenlemelerle tedbirlerin geleceğini düşünüyorum. Dezenflasyon zorlu ve sabır gerektiren bir süreç. 6 katına çıkartılmış faiz nedeniyle elbette bir bocalama olacak. Yavaş yavaş normalleşme görecek. Ekonomi yönetiminin ifade ettikleri gibi süreci başarıya ulaştırmakta kararlı olduklarını görmek bu süreç için önemli bir motivasyon kaynağı oluşturuyor.

SIKILAŞMA HER GRUPTA TALEBİ AYNI ÖLÇÜDE BASKILAMIYOR

TSKB Ekonomik Araştırmalar Emre Aylar, Şakir Turan: Mayıs'ta manşet enflasyon beklentilerin üzerinde gelirken detaylar kurdaki yataya yakın seyre rağmen fiyat baskısının dirençli olduğuna işaret etti. Yurtiçindeki ücret artışlarının ve ilk üç aydaki kur artışının gecikmeli etkileri büyük ölçüde tamamlanmış görünüyor. Fakat talebin görece dirençli kaldığı gruplarda katılık sürüyor. Diğer bir ifadeyle parasal sıkılaşıma tüm ekonomik faaliyet kollarında talebi henüz aynı şiddette baskılamamışken enflasyon dinamiklerindeki iyileşme sınırlı kalıyor. Önümüzdeki dönemde enflasyondaki iyileşmenin boyutunda küresel gelişmelerle birlikte yurtiçinde para politikasında ve likidite durumunda sıkılığın ne kadar süre korunacağını belirleyici olacak. Yüzde 40,1 olan 2024 sonu enflasyonu öngörümüzü koruyoruz.

Piyasaya konkordato kabusu çöktü

Ekonomideki yavaşlama ve maliyet artışına ilave olarak finansmanda yaşanan erişim sorunu, konkordato başvurularını son yılların en yüksek seviyesine çıkardı.

Merve Yiğitcan - İstanbul

Konkordato sayısı yılın ilk beş ayında 500'e dayanırken, kararların mahkemelerde yeterli teknik inceleme yapılmadan aceleyle alındığı iddia ediliyor. Alacaklıların mağdur olmasından yakınan İş dünyasının bir endişesi de konkordatoların zincirleme etki yaratması.

Finansman ve talep koşullarının bozulduğu bir dönemden geçen İş dünyasının yeni korkusu konkordatolar oldu. Yılbaşından bu yana 491 şirket için konkordato kararı alınırken, firmalar arasında güven erozyonu yaşanıyor. Vadeli mal satmak konusunda kılı kırk yarmaya başlayan firmalar, bu dönemi 'daha az iş, daha az müşteri' diyerek atlatmaya çalışıyor. Konkordatoların zincirleme etkisinden endişe eden İş dünyası, kararların etkin inceleme yapılmadan aceleyle alınmasından yakınıyor.

Konkordatotakip.com sitesinin Basın İlan Kurumu verilerinden EKONOMİ için derlediği bilgilere göre, yılın ilk 5 ayında konkordato geçici mühlet kararı verilen dosya sayısı 491, kesin mühlet kararı verilen dosya sayısı ise 202 oldu. 2020 yılının tamamında 419, 2021 yılında 454, 2022 yılında ise 404 konkordato başvurusunun kabul edildiği göz önüne alındığında ilk 5 aydaki başvurular bahsi geçen dönemleri şimdiden geride bıraktı. Geçen yılın tamamında ise 519 konkordato kararı alınırken, bu senenin sonunda sayının 1000'e ulaşmasından endişe ediliyor.

Tekstil ilk sırada, inşaat ikinci

Aynı zamanda ilk 5 ayda konkordato başvurusu reddedilen dosya sayısı 233 olurken, 44 şirket için de iflas kararı verildi. Geçen yılın tamamında iflas kararı verilen dosya sayısı ise 65'ti. Öte yandan konkordatoların dağılımına bakıldığında, tekstil 35 konkordato kararı ile en riskli sektör olarak dikkat çekerken, tekstil ve konfeksiyonda toplam konkordato sayısı 48'e ulaşıyor. İkinci sırada 27 konkordato ile inşaat gelirken, mobilya sektörü de 19 konkordato ile dikkat çekiyor.

Hızlı konkordato şüphe yaratıyor

Finansman koşullarındaki bozulma ve işin sürdürülebilirliğine ilişkin endişelerin tırmanmasına yol açan konkordato başvuruları iş dünyasının da son dönemde en sıcak gündemlerinden biri. EKONOMİ'ye konuşan iş dünyası temsilcileri, mahkemelerin nitelikli teknik inceleme yapmadan hızlı bir şekilde konkordato kararı almasından şikayetçi. Zira konkordato kararı alan şirketler borçlularına karşı korunurken, alacaklılar için herhangi bir önlem yok. 700 güne çıkan tasdik kararlarının ciddi mağduriyet yarattığını belirten iş dünyası temsilcileri, konkordato yolu ile suistimallerin önüne geçilmesi için daha etkin inceleme süreci talep ediyor. İş dünyasında genel kanı konkordatoların zincirleme etkisinin daha ağır bedellere neden olabileceği yönünde.

Fayat: Piyasada güven sorunu yaşanıyor

TOBB Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sanayi Meclis Başkanı Şeref Fayat, hazır giyim sektörünün hem ihracatta fiyat tutturamama hem de iç piyasada finansman maliyetleri ve uzun vadelerle boğuşmak zorunda kaldığını söylerken, "Haliyle nakit akışında büyük zorluklar yaşanıyor. 1 yıl vade isteyen firmalar olduğunu duyuyoruz. Ancak sektörde son dönemde yaşanan sıkışıklık istemeden de olsa bazı olumsuz sonuçlar doğurmakta, bu da sektörde güven kaybına sebep olmaktadır. Genel itibarıyla piyasa vadeleriyle işleyen süreç, bu vadelerin de kısaltılması hatta peşin ödeme talep edilmesiyle daha da zorlaşıyor ve üretim süreçleri değer zincirini kaybediyor maalesef" diye konuştu.

Enflasyon beklenen zirveyi gördü, düşüş tahminleri de tutacak mı?

Bu yılın mayıs ayında enflasyon yüzde 75,5'e yükselerek yetkililerin beklediği muhtemel zirveye ulaştı. Yetkililer, enflasyonu yıl sonuna kadar yüzde 38'e düşürmeyi hedefliyor. Bloomberg'te değerlendirmede bulunan uzmanlar, şimdi asıl sorunun bu düşüş tahminlerinin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği olduğunu vurguladı.

Türkiye'nin enflasyonu geçen ay tahmin edilenden daha fazla hızlanarak, yetkililerin yıllardır süren hayat pahalılığı krizinin en kötüsünü işaret etmesini umduğu bir şekilde arttı.

Açıklanan verilere göre bir önceki ay yüzde 70'in biraz altında olan enflasyon mayıs ayında yıllık yüzde 75,5'e ulaştı. Merkez Bankası'nın tercih ettiği gösterge olan aylık fiyat artışı da hızlanarak yüzde 3,4'e ulaştı. Her iki veri de ekonomistlerin medyan tahminlerini aştı.

Mayıs ayında zirve yapan fiyatların yörüngesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bir yıl önce yeniden seçilmesinden bu yana daha geleneksel ekonomiyi benimseyen Merkez Bankası'nın çizdiği yolu izliyor. Şimdi sorulması gereken soru, enflasyonun düşüş yolunda da tahminlere sadık kalıp kalmayacağı ve agresif bir parasal sıkılaştırma döngüsünün ardından faiz oranlarının düşmesine zemin hazırlayıp hazırlamayacağı.

"En kötüsü geride kaldı"

Uluslararası Para Fonu'na göre yetkililer Türkiye'de enflasyonun yılı yüzde 38 ile kapatacağını ve yine de dünyanın en hızlı altıncı enflasyonu olacağını tahmin ediyor. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek verilerin açıklanmasından kısa bir süre sonra X'te yaptığı açıklamada "En kötüsü geride kaldı" dedi. Enflasyondaki kalıcı düşüşün Haziran ayında başlayacağını ve üçüncü çeyreğin sonunda muhtemelen yüzde 50'nin altına ineceğini söyledi.

Enflasyonist baskıların hafiflediğine dair işaretler ortaya çıkmaya başladı. İstanbul Sanayi Odası ve S&P Global tarafından derlenen Türk imalat faaliyeti ölçümü, genişleme ile daralmayı birbirinden ayıran 50 sınırının altına düştü. Yayımlanan bir rapora göre, girdi maliyetleri ve çıktı fiyatlarının her ikisi de Mayıs ayında bir önceki aya göre çok daha zayıf oranlarda arttı.

Türkiye'nin enflasyon raporundan öne çıkan diğer başlıklar:

- Gıda ve alkolsüz içecek fiyatları bir önceki ay yüzde 68,5 iken mayıs ayında yıllık bazda yüzde 70,1'e yükseldi.
- Enerji ve gıda gibi değişken kalemlerin hariç tutulduğu yıllık çekirdek TÜFE nisan ayındaki yüzde 75,8 seviyesinden yüzde 75'e geriledi.
- Restoran ve otel fiyatlarının aylık bazda yüzde 5,5'in üzerinde artmasıyla hizmet enflasyonu yüksek seyretmeye devam etti.

Resmi borçlanma maliyetleri son iki toplantıda sabit bırakıldı ancak yetkililer finansal koşulların kısıtlayıcı kalmasını sağlamak için kredi büyümesini sınırlamak ve piyasadaki fazla likiditeyi çekmek için önlemler aldı. Merkez Bankası, bir yıldan kısa bir süre içinde 40 puanın üzerinde kümülatif sıkılaştırmanın mart ayında faiz oranını yüzde 50'ye getirmesinin ardından, öngörülen görünümünden ve beklentilerden önemli bir sapmanın yeni bir faiz artışına neden olabileceğini söylüyor.

İleriye dönük olarak, parasal sıkılaştırmayı tamamlamak üzere hükümet tarafından planlanan mali düzenlemeler, gelecek aylarda enflasyonun seyrini belirleyen önemli bir faktör olacak. Enflasyondaki düşüş ivmesi, yabancı girişlerinde son dönemde yaşanan artışın ardından Türk varlıklarına yönelik yatırımcı talebini de belirleyecek. Lira tahvilleri mayıs ayında 6,5 milyar dolarlık rekor yabancı sermaye çekerken, hisse senetleri bu yıl dolar bazında yüzde 30 artarak dünyadaki en iyi hisse senedi piyasası performanslarından birini sergiledi.

Londra'daki BBVA'da küresel piyasalar stratejisi direktörü olan Tufan Cömert, daha fazla mali disiplin ve sıkı para politikasının devam etmesinin, enflasyon beklentilerinde daha fazla iyileşme olduğunda yerel devlet tahvillerine olan ilgiyi artırması gerektiğini söyledi.

Ek zam ve kök maaş düzenlemesi yok

Ak Parti'nin Kızılcahamam kapında alınan kararlara göre, Temmuz ayında ne asgari ücrette ne de emekli aylıklarında artış olacak. Memurlar ise Temmuz ayında yüzde 17,4 zam alacaklar.

Türkiye'de artan enflasyon, art arda gelen zamlar ve geçim derdiyle maaşlarına ara zam beklentisi içine giren milyonlarca emekli ve asgari ücretliye kötü haber geldi. Ekonomim'den Besti Karalar'ın haberine göre, AK Parti'nin Kızılcahamam kampında asgari ücretli ve emeklilerin beklediği kararlar çıkmadı.

AK Parti yönetimi, EYT başta olmak üzere geçmişte seçim öncesinde yapılan popülist düzenlemelerden artık tamamıyla uzak duracaklarını açıkladı. Muhalefetin vaatleri ise AK Parti'nin gündeminde yer almayacak.

ASGARİ ÜCRETE, EMEKLİ AYLIKLARINDA ARTIŞ YOK

Buna göre, Temmuz ayında asgari ücrette ve emekli aylıklarında herhangi bir artış ya da kök maaşa artı bir iyileştirmeye gidilmesi planlanmıyor.

Mayıs ayında enflasyon aylık bazda yüzde 3,37 olarak açıklandı. Yıllık bazda ise beklenen zirve yüzde 75,45 ile geldi. Böylece SSK, Bağ-Kur, memur emeklisi ve memur için kesinleşen 5 aylık zam oranı netleşti.

Memurlar için kesinleşen 5 aylık zam oranları şöyle

04.06.24

- 5 aylık enflasyon: Yüzde 22.72
- 5 aylık SSK, Bağ-Kur emekli zammı: Yüzde 22.72
- 5 aylık memur enflasyon farkı: Yüzde 6.72
- 5 aylık memur toplu sözleşme zammı: Yüzde 10
- 5 aylık enflasyon farkı dahil zam oranı: Yüzde 17.4

Memurların maaşları 3 Temmuz'da (2024) netleşecek. Emekliler ve asgari ücretliler ise Temmuz ayında zam alamayacaklar ve enflasyona karşı mücadele etmek zorunda kalacaklar.

Bakan Fidan: Gazze'de ateşkes için Çin'le birlikte çalışmaya devam edeceğiz

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, İsrail'e silah ve siyasi destek sağlayan bazı ülkeler İsrail'in soykırımına ortak oluyor. Gazze'de ateşkes için Çin'le birlikte çalışmaya devam edeceğiz" dedi.

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Çinli mevkidaşı Wang Yi ile bir araya geldi. Fidan ve Wang görüşmelerinin ardından ortak basın toplantısı düzenledi.

Bakan Fidan açıklamasında şu ifadelere yer verdi:

"Çin ve Türkiye Asya'nın iki kadim medeniyeti, Asya'nın itici motoru. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ve Çin lideri Xi'nin vizyonu doğrultusunda ikili ilişkiler ilerliyor. Türkiye ve Çin pek çok alanda örtüşen görüşe sahip, iyi ilişkiler küresel refah ve istikrara katkı sağlayacak."

Çin'in Filistin konusundaki duyarlılığının memnuniyet verici olduğunu belirten Fidan, "Çin'in iki devletli çözümü desteklemesini takdir ediyoruz. Xi'nin barış konferansı çağrısı son derece önemli. İsrail'e silah ve siyasi destek sağlayan bazı ülkeler İsrail'in soykırımına ortak oluyor. Gazze'de ateşkes için Çin'le birlikte çalışmaya devam edeceğiz" dedi.

"Türkiye'nin Çin'in toprak bütünlüğüne desteği tamdır"

Türkiye ve Çin'in birçok alanda ortak görüşe sahip olduğunu aktaran Fidan "Türkiye ve Çin Ukrayna konusunda ortak anlayışa sahip. Türkiye'nin Çin'in toprak bütünlüğüne desteği tamdır" diye konuştu.

Urumçi ve Kaşgar'a ziyaretinin olacağı bilgisini veren Fidan şöyle konuştu:

"Urumçi ve Kaşgar Türk İslam şehridir. Buralar Çin ve İslam dünyası arasında köprüdür. Halkların birlikteliği zenginliğimizdir. İkili ticaret hacmindeki dengesizlik giderilmeli. Dengesizliğin giderilmesi için somut önerilerimiz oldu. Çin Kültür ve Turizm bakanı bu hafta Türkiye'ye gelecek. Orta Koridor yol kuşak nasıl entegre edilebilir gündeme getirdik."

Enflasyon şenlikleri başlıyor, asıl kutlama 5 Ağustos'ta...

Alaattin AKTAŞ

04 Haziran 2024 Salı

Tüketici fiyatları mayısta kaydedilen yüzde 3.37'lik artışla yıllık bazda yüzde 75.45'e ulaştı. Bu çok büyük olasılıkla bu yılın zirvesi. Çok büyük olasılıkla diyorum, çünkü haziranda yüzde 3.92'nin üstünde bir artış herhalde görülmez. Yüzde 3.92 geçen yılın haziranındaki orandı.

Hem zaten “**enflasyon şenlikleri**” için işaret edilen tarih 3 Temmuz. Bu tarihte haziranın oranı açıklanacak, o oran geçen yılki yüzde 3.92'den düşük gelecek ve böylece mayıs sonundaki yüzde 75.45 yönünü aşağı çevirecek.

Yıllık oranın düşmeye başlaması da enflasyonun düşmesi olacak, böyle kabul edilecek.

Sanırsınız ki enflasyon belasının üstesinden gelinecek, vatandaşın alım gücü iyileşecek.

Son on iki ayın oranlarının birikimli toplamından ibaret olan yıllık enflasyondan geçen yılın yüksek oranı çıkacak, onun yerine düşük bir oran girecek; hepsi bu, hepsi! (Detaylar tabloda.)

Lütfen dikkat, bu yıl haziranda ve sonraki aylardaki oranlar negatif gelmeyecek, fiyatlarda bir gerileme olmayacak; zaten bunu bekleyen de yok da ama ısrarla yıllık enflasyondaki düşüş sanki fiyatların gerilemesi olarak “pazarlanmak” istenecek.

Asıl “şenlik” 5 Ağustos'ta...

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek bir süre önce enflasyonun düşeceği(!) tarihi açıklamış ve 3 Temmuz'a işaret etmişti. Dedim ya bu tarihte haziran enflasyonu açıklanacak ve bu oran çok muhtemeldir ki geçen yılın yüzde 3.92'lik oranının altında

04.06.24

gelecek, böylece mayıs sonunda yüzde 75.45'e ulaşan yıllık oran yönünü aşağı çevirecek.

Bu da "enflasyonun düşmeye başlayacağı" tarih olarak kayıtlara girecek, öyleymiş!

Ama ben bir katkıda bulunarak enflasyonda asıl şenliklerin 5 Ağustos'ta başlayacağını ilan ediyorum!

5 Ağustos'ta temmuz ayı oranı açıklandığında geçen yılki yüzde 9.49'luk rekor artış devreden çıkacak ve onun yerine çok daha düşük bir oran girecek.

3 Eylül'de bu sefer geçen yılın ağustosundaki yüzde 9.09'un yerine yine düşük bir oran girecek ve yıllık oran bir kez daha gerileyecek

Düşük oran olarak ne beklemeli?

Merkez Bankası'nın 2024 yılı enflasyon tahmini artık yüzde 38. İlk beş ayda gerçekleşen yüzde 22.72'lik artıştan sonra yüzde 38'i aşmamak için kalan yedi aydaki artışı yüzde 12.45'te tutmak gerekiyor. Yedi aylık yüzde 12.45 de, aylık ortalama yüzde 1.69'a denk geliyor.

İşte hazirandan itibaren aylık artışı yüzde 1.69'a indirmek mümkün olursa yıllık oran haziran sonunda yaklaşık yüzde 72'ye gerileyecek. Ama asıl gerileme biraz önce vurguladığım gibi temmuzda yaşanacak; temmuzda, ağustosta ve kısmen eylülde...

Her ay yüzde 1.69'la gidilebilirse yıllık oran eylül sonunda yüzde 44'e inecek.

Mayıs sonundaki yüzde 75'ten, dört ay sonra eylül sonunda yüzde 44'e... Yani tam 31 puanlık bir düşüş...

Bundan sonraki dönemin aylık ortalama artışının yüzde 1.69'da kalması pek mümkün görünmüyor. Daha makul bir gidişle aylık artışların yüzde 2.5 olacağını varsayıyorum, bu durumda da yıllık oran eylül sonunda yüzde 49'a geriliyor. Yani mayısa göre 26 puanlık düşüş...

Bu bile büyük başarı. İyi de bu başarı nasıl sağlanacak?

Bu biraz kendiliğinden olacak...

Enflasyonu düşürmek için hiçbir şey yapılmıyor değil tabii ki. Bir takım önlemler alınıyor ama böylesine hızlı düşüşü bu önlemlerle açıklamak mümkün mü?

Bunun nasıl olacağı tabloda...

Daha önce de vurguladığım gibi geçen yılın yüksek oranları çıkacak, onların yerine düşük oranlar girecek.

Asıl performans bundan sonra

Mayısta gelecek oranın geçen yıldan yüksek olacağı ve yıllık bazdaki rekorun da bu ay kırılacağı zaten belliydi.

Şimdi artık hiçbir mazeret kalmadı. Aylık enflasyonu bakalım ne kadar aşağı çekmek mümkün olacak. Ama hiç kuşku yok bundan sonra aylık oranlar tümüyle ikinci planda gösterilmek istenecek.

“Bakın yıllık enflasyon nasıl da düştü. Biz söyledik mi yaparız!”

Bu tür açıklamalardan geçilmeyecek. Ama enflasyondan ve hayat pahalılığından ne yapacağını bilemez hale gelmiş geniş kitleler **“Peki enflasyonu düşürüyorsunuz da, artıran kimdi”** diye pek sormayacak.

Hatta yıllık enflasyonu düşürme açıklamaları öyle abartılacak ki yıllık oranın resmi tahmin olan yüzde 38’in ötesine geçmesi, ki bu büyük olasılık, gölgelenmeye çalışılacak.

Ama dedim ya aylık oranı yıllık tahmini tutturacak düzeye çekmenin önünde engel bulunmuyor.

Enflasyonun en büyük nedeni ve gerekçesi olan kur artışı yok. Mayısta doğalgaz ve giyim etkisi büyüktü, haziranla birlikte onlar da kalmadı. Buyurun aylık artışı yüzde 1.69’a değilse de yüzde 2 dolayına indirin; indirin ki yıllık yüzde 38’lik tahmine yakın bir gerçekleşme olsun.

Yıllık enflasyon düşmeye düşecek de kendiliğinden düşecek! (Yüzde)

	Aylık			Yıllık		
	2023	2024 Resmi tahmin	2024 Makul tahmin	2023	2024 Resmi tahmin	2024 Makul tahmin
Ocak	6,65	6,70	6,70	57,68	64,86	64,86
Şubat	3,15	4,53	4,53	55,18	67,07	67,07
Mart	2,29	3,16	3,16	50,51	68,50	68,50
Nisan	2,39	3,18	3,18	43,68	69,80	69,80
Mayıs	0,04	3,37	3,37	39,59	75,45	75,45
Haziran	3,92	1,69	2,50	38,21	71,68	73,05
Temmuz	9,49	1,69	2,50	47,83	59,45	62,00
Ağustos	9,09	1,69	2,50	58,94	48,64	52,22
Eylül	4,75	1,69	2,50	61,53	44,29	48,95
Ekim	3,43	1,69	2,50	61,36	41,86	47,60
Kasım	3,28	1,69	2,50	61,98	39,67	46,48
Aralık	2,93	1,69	2,50	64,77	38,00	45,88

Ya kuru patlatıyoruz ya da ithalatı...

Şeref OĞUZ

04 Haziran 2024 Salı

Bizim hiç mi dengemiz olmayacak? İhracatı törpülemek, ithalata bel bağlamak, stabil diye dövizle borçlanmak... Ne olacak bu halimiz bizim? “Bir kararda durmayalım / Gel dosta gidelim gönül” diyor Yunus Emre fakat bizim dosta filan gittiğimiz yok; ya kuru patlatıyoruz ya da ithalatı... Garip değil mi?

Dış ticaret verilerine bakıyoruz; Mayıs'ta yıllıklandırılmış tüketim malı ithalatı 51,7 milyar \$ ile rekor tazeledi. Biz bir yandan ihracatçıyı “rekabetsiz kur” ile dövüp, getirdiği dövizinin %40'ını bozdurup yokuşa sürerken, ithalatçıya gün doğuyor. Hammadde, ara malı olsa neyse de tüketim malı bu...

YERLİSİ VARKEN YABANCI NEDEN?

Bu başlığı okuyanlar; acilen “yerli mali yurdun malı, herkes bunu kullanmalı” sözüne takılıp kaldığını sanmasın. Elbette ithalat olacak. Ancak kantarın topuzunun kaçtığı da bir gerçek... Zaten enerji ithalatıyla cari açığın omurgası kalınlaşmışken tüketim malı ithalatı patlaması, endişe verici değil mi?

Oysa Anadolu'yu dolaşınca görüyoruz ki üretim kaslarımız son derece gelişmiş. Organize sanayilerde binlerce firmamız, ithalatı ikame etmenin ötesinde, dünyanın dört bucağına teknoloji yoğun, katma değeri yüksek ürün ihraç ediyor, dev firmaların hâkimiyetindeki kıtaları teker teker ele geçirebiliyor.

İKİ SORU İKİ CEVAP / Tüketime dair...

Yüksek büyümede durum nedir?

Bu yılın ilk çeyreğindeki %5,7'lik büyümeye bakıyoruz; tüketim kaynaklı büyümüşüz. Bu; büyümenin kalitesi konusunda bize tehlike çanları çaldırıyor. Zira tüketerek büyümek; tükettiğin her ne ise “tükendiğinde” sen de tükeniyorsun. Tüketim ithalatından patlamaya bu kaygılarla bakmak lâzım.

Tüketime enflasyon üzerindeki etkisi?

04.06.24

Görünen o ki enflasyonla mücadelede “pasif” yolu seçmiş hükümet. Bunun anlamı, anlamlı bir anti-enflasyonist politika izlemek yerine, sıkı para politikasıyla yürüneceğidir. Ancak 8 aylık uygulama gösterdi ki uygulanan; “kuru-sıkı” para politikasıymış ki enflasyon “resmi zirvesini” yapıverdi; %75.45.

NOT

SAHİ, BİZ NİYE BÖYLEYİZ?

En kötü emeklilik sistemine sahip ülkeler arasında 4'ncü sıradayız. Bizim önümüzde Hindistan, Filipinler ve Arjantin var. 90'lı yılların başında tıkr tıkr çalışan sistemi, seçim ekonomisine feda ettik, erken emeklilik icat ettik. Yetmedi EYT ile üzerine tük diktik, artık 1,5 çalışan 1 emekliye bakamıyor.

Avrupalı haftada 36 saat (bizi kıskanan Almanya 34 saat) çalışırken biz 44 saat çalışıyoruz ama avara kasnak misali bu gayretimiz, kötü ekonomi yönetimi yüzünden harcanıyor. AB'de 1 saat çalışma ile ülke gelirine 29 \$, ABD'de 40 \$ katkı sağlanırken bizde bu rakam; sadece 5,5 \$. 7/24 çalışsan ne fayda.

Araba almaya kalksan, kendine 1 tane alırken devlete 2 tane hediye etmek zorundasın. 96 bin akaryakıt pompası, adeta defterdarlık, vergi dairesi gibi. Block Chain teknolojilerine rağmen, 1600 notere servet bırakıyoruz onlar da %80'ini vergi olarak devlete veriyor. Sümerler bile vazgeçmişken.

Yine tüketim ithalatına dönmek istiyorum. Dün İtalya uçuşu öncesi Süleyman Orakçioğlu'nu havalimanında yakaladım ve konuştum; “Avrupa'nın en büyük showroom'unu” açmaya gidiyormuş. Küresel marka üretebilen tekstilcimizi dinlerken, “yerlisi varken, yabancı neden?” sorusu zihnimde...

Sahi, biz neden böyleyiz? Enflasyonu yenemiyor, ya kuru ya da ithalatı patlatıyoruz?
Sahi, neden?

Enflasyon zirveyi gördü: Yüzde 75,5

Naki BAKIR

04 Haziran 2024 Salı

Tüketici fiyatları mayısta yüzde 3,37, ilk beş ayda yüzde 22,72 arttı, yıllık enflasyon yüzde 75,45'le son 18 ayın en yüksek düzeyini gördü.

Mayıs ayı enflasyonu beklentilerin biraz üzerinde geldi; beş aylık enflasyonla memur ve emeklilerin ikinci yarı zammı büyük oranda belirirken, yıllık bazda enflasyon mayıs sonu itibarıyla son on sekiz ayın zirvesini gördü. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı mayıs ayı enflasyon verilerine göre Tüketici Fiyat Endeksi'nde (TÜFE) aylık artış yüzde 3,37 olarak gerçekleşti.

Ana harcama gruplarının enflasyona etkisi (Mayıs 2024, %)					
Ana harcama grupları	Endekste Ağırlığı	Aylık Değişim	Aylık Enflasyona Katkı	Yıllık Değişim	Yıllık Enflasyona Katkı
Gıda ve alkolsüz içecekler	24,98	1,69	0,43	70,14	18,74
Alkollü içecekler ve tütün	3,76	4,74	0,17	86,48	2,99
Giyim ve ayakkabı	6,94	9,60	0,59	50,85	3,40
Konut	14,20	7,08	0,99	93,21	12,19
Ev eşyası	8,12	1,87	0,15	69,34	5,84
Sağlık	3,71	1,81	0,07	77,67	3,01
Ulaştırma	17,35	1,16	0,19	79,10	12,13
Haberleşme	3,34	1,01	0,03	54,31	1,88
Eğlence ve kültür	3,33	1,75	0,06	63,99	2,21
Eğitim	1,80	5,63	0,12	104,80	1,90
Lokanta ve oteller	8,17	5,52	0,49	92,94	8,07
Çeşitli mal ve hizmetler	4,30	1,62	0,07	65,90	3,09
TOPLAM	100,00	3,37	3,37	75,45	75,45

Böylece yılın ilk beş ayındaki kümülatif enflasyon yüzde 22,72'ye ulaştı. Geçen yılın aynı ayındaki yüzde 0,04'lük düzeyin üzerinde gerçekleşen aylık oranla, nisan sonu itibarıyla yüzde 69,80 olan yıllık enflasyon da yükselişine devam ederek mayıs sonunda yüzde 75,45'e kadar çıktı. On iki aylık ortalamalara göre yıllık enflasyon da yükselişini sürdürerek yüzde 62,51'e çıktı.

En hızlı artış aylıkta giyim, yıllıkta eğitimde

TÜFE'yi oluşturan ana harcama grupları içinde en yüksek aylık artış yüzde 9,60'la giyim ve ayakkabıda yaşandı. Bunu yüzde 7,08'le konut, yüzde 5,63'le eğitim, yüzde 5,52 ile lokanta ve oteller izledi. Aylık artış ev eşyasında yüzde 1,87, sağlıkta yüzde 1,81, eğlence ve kültürde yüzde 1,75, çeşitli mal ve hizmetlerde yüzde 1,62, ulaşımda yüzde 1,16 olurken, en düşük yüzde 1,01'le haberleşmede gerçekleşti.

Yıllık enflasyona en büyük katkı gıdadan

Son bir yılda ise en yüksek artış yüzde 104,8'le eğitimde. Bu harcama grubunu yüzde 93,21'le konut, yüzde 92,94'le lokanta ve oteller, yüzde 86,48'le alkollü içecekler ve tütün, yüzde 79,10'la ulaştırma, yüzde 77,67 ile sağlık, yüzde 70,14'le gıda ve alkolsüz içecekler, yüzde 69,34'le ev eşyası, yüzde 65,90'la çeşitli mal ve hizmetler, yüzde 63,99'la eğlence ve kültür, yüzde 54,31'le haberleşme izledi. Aylık bazda en yüksek artışın görüldüğü giyim ve ayakkabı yıllık bazda yüzde 50,85'le en düşük artış yaşanan harcama grubu oldu.

Son bir yılda yüzde 70'in üzerinde fiyat artışı kaydeden gıda, endeksteki yüzde 24,98'lik ağırlığı dolayısıyla yıllık enflasyona en büyük katkıyı verdi. Yıllık enflasyonun yüzde 18,74'lük bölümü, tek başına bu alandan geldi. Son bir yılda konut 12,19, ulaştırma 12,13, lokanta ve oteller 8,07 puanla enflasyona en fazla katkı veren diğer harcama gruplarını oluşturdu. Bu dört harcama grubunda oluşan yıllık enflasyon yüzde 51,13'e ulaştı. Başka deyişle diğer alanlarda fiyatlar hiç artmasa bile yıllık bazda bu oranda bir enflasyon yaşanacaktı.

TÜFE değişim oranları (%)			
	Mayıs 2022	Mayıs 2023	Mayıs 2024
Önceki aya göre	2,98	0,04	3,37
Önceki yıl aralık ayına göre	35,64	15,26	22,72
Önceki yıl aynı aya göre	73,50	39,59	75,45
12 aylık ortalamalara göre	39,33	63,72	62,51

Enflasyonda temel eğilimi gösteren "enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içecekler ve tütün ile altın hariç TÜFE'deki yıllık artış (çekirdek enflasyon) ise yüzde 74,98 olarak gerçekleşti. Yıllık enflasyon; mevsimlik ürünler hariç TÜFE'de yüzde 76,92, işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE yüzde 72,99 oldu.

ÜFE'de yıllık artış yüzde 57,68

Yıllık artış, işlenmemiş gıda, alkollü içecekler ve tütün hariç TÜFE'de yüzde 74,89, alkollü

içecekler ve tütün hariç TÜFE’de yüzde 75,05, yönetilen-yönlendirilen fiyatlar hariç TÜFE’de yüzde 74,81 olarak gerçekleşti. Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) mayısta önceki aya göre yüzde 1,96 arttı. Üretici fiyatlarında beş aylık artış yüzde 17,87, yıllık artış yüzde 57,68 ve on iki aylık ortalamalara göre artış da yüzde 47,24 oldu. Mayıs ayında sanayinin dört sektöründen madencilik ve taş ocakılığında yüzde 2,34, imalatta yüzde 1,44, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında yüzde 7,32 ve su temininde yüzde 6,24 artış yaşandı.

Ana sanayi gruplarının aylık değişimleri ara mallarında yüzde 1,44, dayanıklı tüketim mallarında yüzde 2,00, dayanıksız tüketim mallarında yüzde 2,43, enerjide yüzde 3,32 ve sermaye mallarında yüzde 1,34 artış olarak gerçekleşti. Yıllık artışlar; madencilik ve taş ocakılığında yüzde 75,84, imalatta yüzde 60,31, elektrik, gazda yüzde 21,38 ve su temininde yüzde 75,86 oldu. Son bir yılda ara mallarında yüzde 55,48, dayanıklı tüketim mallarında yüzde 64,91, dayanıksız tüketim mallarında yüzde 66,12, enerjide yüzde 43,74 ve sermaye mallarında yüzde 63,51 artış yaşandı.

Enflasyonda düşüş rallisi başlıyor, yıllık % 38 hedefi zor

Yıllık enflasyonda mayıs sonu itibarıyla oluşan yüzde 75,5’lik düzeyin bu yıl aylar itibarıyla görülecek en yüksek oran olması büyük olasılık. İzleyen dönemde yıllık enflasyonda düşüş rallisi bekleniyor.

Yıllık enflasyonda düşüşün önümüzdeki ay başlayabilmesi için aylık enflasyonun geçen yılın haziran ayındaki yüzde 3,92’lik oranın altında gelmesi gerekiyor. Geçen yıl temmuzda yüzde 9,49, ağustosta yüzde 9,09 olan aylık artışlar dolayısıyla bu yıl aynı aylarda ise baz etkisiyle sert düşüşler yaşanacak. Baz etkisinin, geçen yılın aynı ayında aylık oranın yüzde 4,75 olması nedeniyle eylülde de sürmesi bekleniyor.

Yılın kalan döneminde TÜFE’de aylık ortalama artışın yüzde 3 olması durumunda yıl sonunda enflasyon yüzde 50 dolayına; aylık ortalamanın bunun altında oluşması durumunda ise yüzde 50’nin de altına gerileyecek. Yüzde 36’dan yüzde 38’e revize edilen 2024 yılı TÜFE hedefinin tutması için ise yılın kalan döneminde aylık ortalama artışın yüzde 1,7’de kalması gerekiyor. Bu nedenle ilk beş ayda oluşan tabloya göre Merkez Bankası ve ekonomi yönetiminin 2024 enflasyon hedefinin tutması çok düşük olasılık olarak görülüyor.

Emekli ve memur zammı

Mayıs ayı enflasyon verileri ile birlikte milyonlarca memur ve emeklinin ikinci yarıyıl zamları da büyük oranda şekillendi. SSK ve BAĞ-KUR emeklileri, 5510 Sayılı Yasa uyarınca her yıl ocak ve temmuz aylarında önceki altı ayda gerçekleşen tüketici enflasyonu kadar zam alıyor.

Buna göre söz konusu emekliler, TÜFE’de ocak-mayıs döneminde yüzde 22,72 olarak gerçekleşen artış dolayısıyla bu oranda bir zammı şimdiden garantiledi. Temmuz başında yapılacak zammın oranı asıl haziran enflasyonunun belli olduğu 3

Temmuz'da netleşecek. Haziran ayında enflasyon sıfır dahi olsa temmuz başında bu kesimin aylıkları bu oranda artırılacak.

Anılan ayda örneğin yüzde 3'lük bir aylık enflasyon gerçekleşmesi durumunda ise bu kesimin ikinci yarıyı zammı yüzde 26,4'e ulaşacak. Memur ve memur emeklilerine yılda iki kez yapılan zamlar ise toplu sözleşme ile belirleniyor. Zam dönemlerinde uygulanacak orana, önceki altı ayda uygulanan zamma göre oluşan enflasyon farkı ekleniyor. Bu kesim ocaktemmuz dönemi için yüzde 15 zam almıştı.

Beş aylık enflasyona göre yüzde 6,71'lik bir enflasyon farkı oluştu. Bu fark, ikinci yarı için sözleşmeyle alınan yüzde 10'luk zamma eklendiğinde bu kesimin ikinci yarı zam oranı şimdiden yüzde 17,38'e karşılık geliyor. Ancak haziran aylık yüzde 3'lük bir enflasyonla altı aylık enflasyon yüzde 26,4'e ulaşır, oluşacak fark ve ikinci yarı sözleşme zammı toplamında yüzde 20,9'luk bir zam gündeme gelecek. Buna göre ek bir düzenleme yapılmazsa memur ve emeklileri, temmuzda SSK ve BAĞ-KUR emeklilerine verilenin oldukça altında bir zam alacak.

Enflasyon 38'in altına düşer; kalıcı olur mu?

Ferit Barış PARLAK

04 Haziran 2024 Salı

Bir tarafta Merkez Bankası'nın (TCMB) yüzde 38'lik resmi enflasyon tahmini...

Diğer tarafta "işin uzmanları" tarafından yapılan, yüzde 38'in üzerindeki enflasyon tahminleri...

Ekonomistler, piyasa yapıcılar ve reel sektörün genel kanısı şu: "Yüzde 38'lik MB tahmininin tutması için mucize gerekiyor..."

Öyle ya... İlk 5 ayda, aylık yüzde 3 ortalama varken; hedef için, kalan 7 ayda aylık ortalamanın 1.7 olması zorunluluğu doğuyor...

Hedef olan "yüzde 38'lik enflasyon ve altı" için ortam da müsait aslında...

Birincisi, dolar kuru fiyatı 40-45 TL olacak diye...

Ürettiği mal/hizmete önceden fiyat ayarlaması yapanlarımız (talep daralınca), başladılar fiyatları geri çekmeye... Et, süt, yumurtada da; salça, şeker, tuz, yağda da; elbise, ayakkabıda da durum böyle...

04.06.24

İkincisi sıcak para... Carry trade ve turizm sezonu da kısa vade için döviz fiyatında baskı unsuru...

Üçüncüsü yaz aylarının içinde olmamız...

Tarım ürünleri arzının arttığı, bu nedenle fiyatlarının düştüğü aylardayız...

Haziran, temmuz, ağustos ve hatta eylül-ekim ayları, gıda enflasyonu için şanslıyız...

Dördüncüsü alım gücü... İşçi/emekli için temmuzda beklenen zam yapılmazsa, ki sinyaller o yönde...

Zaten daralan alım gücünün, bir kat daha daralıp, talebi kısacak olması...

VELHASIL

Yüksek kur beklentisiyle, baştan atılan "fiyat yükseltici" adımlar; Yaz aylarında tarım ürünlerinde doğacak arz fazlası; Ve alım gücünde yaşanacak ek daralma nedenleriyle haziran, temmuz, ağustos, hatta eylül aylarının enflasyonu yüzde 1'in altında gelebilir...

Daha da ilerisi, 1-2 ay "sürpriz yaparak" eksi enflasyon yaşanabilir...

(Motorin fiyatları başta olmak üzere akaryakıt/enerji fiyatları sabit kaldığında...)

Bu veriler dirençleri/algıları kırıp, yeni normale dönüşü hızlandırabilir mi?... Orası şüpheli... Yapılacak reformlar, uygulanan/ uygulanacak politikalar **kasım ayından sonraki fotoğraf için önemli...**

Yani, enflasyonda 38'i tuturmaya değil, düşüşün sürdürülebilirliğine /kalıcılığına hedeflenmeli...

Abdulkadir Selvi

ABD'nin PKK'ya devlet kurdurma planına izin verilecek mi

Ortadoğu adeta sorunlar yumağı.

Bu sorunların tam ortasında ise Türkiye var.

Eğer yeni bir erteleme olmazsa haftaya bugün Suriye'de PKK terör örgütü 133 yerde sözde yerel seçim yapacak.

Bu yerler Münbiç'ten başlıyor, Türkiye sınırına kadar uzanan geniş bir alanı kapsıyor.

Bu ilk adım.

Projenin mimarı PKK'nın hamisi olan ABD'nin Ortadoğu Özel Temsilcisi Brett McGurk.

ABD'nin Irak'tan çekilme kararına itiraz ettiği için Trump tarafından görevinden azledilmişti. Trump, "Onu kovdum" demişti. Biden gelince atadığı ilk isim McGurk oldu.

PLANIN MİMARİ MCGURK

McGurk, Suriye'de PKK devleti kurdurmayı kendisine "kızıl elma" edinmiş durumda. İlk iş Mazlum Kobani ile Bafel Talabani arasında ittifak kurdu. Şimdi de PKK devleti için ilk adımını atıyor. 11 Haziran'daki sözde seçimin mimarı da o.

KANDİL NE DİYOR?

Kandil'deki terör baronlarından Murat Karayılan, "Amerika, PKK devleti kurduruyor söylemi safsatadır" dedi. Biz ABD'nin safsatalarının altında ne denli planlar yattığını çok iyi biliyoruz. ABD o safsata denilen planlar üzerinden Ortadoğu'yu hallaç pamuğu

04.06.24

gibi attı. Ayrıca Karayılan'ın sözüne inanacak olursak PKK da çevreci bir örgüt. Kandil'de çiçek-böcek yetiştiriyorlar!

İZİN VERİLMEMEYECEK

Türkiye, 11 Haziran'daki seçimi yaptırmamakta kararlı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Kandil'deki terör baronlarının siyaseti dizayn etmesine müsaade etmeyiz. Suriye'de ve Irak'ta terör koridoruna izin vermeyiz" diyerek net bir tavır ortaya koydu. Erdoğan da biliyor ki, 11 Haziran'da PKK'ya sözde seçim yaptıracak olan irade, bir adım sonrasını da planlamış durumda.

12 HAZİRAN'DA NE OLACAK

Eğer 11 Haziran engellenmezse 12 Haziran'da ikinci adım atılacak.

Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler de "Milli güvenliğimiz ve komşularımızın toprak bütünlüğü hilafına oldubittiye izin vermeyeceğimizi bir kez daha altını çizerek vurguluyorum" dedi. Ortadoğu'da eğer silahlı gücünüz varsa sözünüzün bir karşılığı oluyor. "Bir uçak gemisi diplomasideki yüz 10 masadan daha etkilidir" sözü boşuna söylenmemiş.

HAKAN FİDAN'IN DEĞERLENDİRMESİ

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, AK Parti'nin Kızılcahamam kampında dış politikaya ilişkin kapsamlı bir sunum yapmıştı. Hakan Fidan ilgiyle dinlenen konuşmasında, "Suriye'de kurulmak istenen yapılanmaya müsaade etmeyeceğiz" diyor. Fidan, MİT Başkanlığı'ndan gelen bir isim. Bölgeyi avucunun içi gibi bilir. Terör örgütü umudunu ABD'ye bağlamış durumda. 11 Haziran'daki sözde seçimde de umudunu ABD'ye bağlamış durumda. Onların Suriye'de kurmak istedikleri yapılanmaya müsaade etmeyeceğimizi belirttim. Peki ABD bölgeden çekip giderse ne yapacaklar? "Yok olacaklar" diyor.

PKK BASKIYA BAŞLADI

Bu arada ABD'nin PKK'ya yaptırmaya çalıştığı seçime bölgedeki Kürt ve Arap aşiretlerden de büyük tepki var. Kürt Ulusal Meclisi tavrını net olarak koydu. PKK, Kürt Ulusal Meclisi'nin bürosunu basarak 2 kişiyi öldürdü. ABD gördün mü serbest seçimleri... Seçim PKK'nın kontrolünde olacak. Aday olacıklara PKK karar verecek. Oy kullanacaklardan PKK terör örgütünde görev almış olma şartı getirilecek. Oyların sayımı PKK'nın denetiminde yapılacak. O zaman bu sandığı Kandil'e kursaydınız daha iyi olurdu.

SURİYELİLER SEÇİME KARŞI

ABD, PKK'yı destekliyor ama bölgenin kadim halkları var. PKK, ABD tarafından DEAŞ bahanesiyle sonradan getirilmiş durumda. Suriye'de Kabileler ve Aşiretler

04.06.24

Meclisi dün “Terörden arındırılmış, özgür ve bölünmemiş Suriye’ye doğru” sloganı altında konferans düzenledi. Yayınlanan bildiride Türk Silahlı Kuvvetleri’ne teşekkür edildi ve seçimlere katılmama çağrısı yapıldı. Bildiride, “Halkımızın sabır göstermesini ve Suriye birliğine zarar veren bu gibi projelere katılım sağlamamalarını saygıyla ve takdirle karşılıyoruz” denildi

ESED NİYE SESSİZ

Suriyeliler, vatanlarına sahip çıkmak istiyor ama Suriye rejimi kendi toprakları üzerinde kurdurulmak istenen terör devletine karşı sessiz. Yoksa Esed, PKK ve ABD ile anlaştı mı? Ülkesi bölünürken Esed’in sessiz kalması hayra alamet değil.

AK PARTİ MUHAFAZAKÂR DEMOKRASİ OKULU KURUYOR

AK Parti’nin Kızılcahamam kampı bitti. Kampın ilk gününde Adalet Bakanı Yılmaz Tunç, İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar ile ikinci gün Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ile Dışişleri Bakanı Hakan Fidan sunum yaptı.

Bakanların sunumlarından sonra sorular ile milletvekillerinin seçim bölgelerine ilişkin talepleri olmuş.

ERDOĞAN YORUM YAPMAMIŞ

Cumhurbaşkanı Erdoğan toplantıya başkanlık etmiş. Öğle ve akşam yemeklerini milletvekilleriyle birlikte yemiş. Konuşulanlarla ilgili yorum yapmamış. Değerlendirmelerini kapanış konuşmasında dile getirmiş.

MEHMET ŞİMŞEK

Ekonomi yakıcı bir sorun olduğu için Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek’in açıklamaları dikkatle takip edilmiş. Şimşek, umutlu ve kararlı bir tablo çizmiş. Enflasyonun bu yıl sonunda yüzde 40'lara, önümüzdeki yıl yüzde 30'un altına ineceğini, 2026'da ise tek haneli rakamlara indireceklerini söylemiş.

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Gazze konusu başta olmak üzere küresel sorunlar hakkında bir ufuk turu yapmış.

MİLLETVEKİLLERİ TV'LERE ÇIKACAK

AK Parti Grup Başkanı Abdullah Güler, Meclis çalışmaları hakkında bilgi vermiş. Milletvekillerinin Meclis çalışmaları hakkında daha sık bilgilendirileceğini söylemiş. TV'lerdeki açık oturumlara milletvekillerinin katılmasının sağlanacağı ifade edilmiş.

Yine ilk gün Seçim İşleri Başkanı Ali İhsan Yavuz, Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Yusuf Ziya Yılmaz ile AK Parti'nin Teşkilatlardan Sorumlu

04.06.24

Genel Başkan Yardımcısı Erkan Kandemir, alanlarıyla ilgili sunum yaptı. Erkan Kandemir daha çok geleceğe ilişkin değerlendirmelerde bulunmuş. “Yeni nesillere yeni şeyler söylememiz lazım. Siyasete yeni aktörler kazandırmamız lazım” demiş. şehir buluşmalarının yapılacağını anlatmış. AK Parti'nin “Muhafazakâr Demokrasi Okulu” kuracağını açıklamış.